

Nels Fahner

Geld verandert een kamer

Geld: waarom zou je daar geen dichtbundel over schrijven, moet de dichter Arnoud van Adrichem gedacht hebben. Het resultaat verrast en zet aan tot nadenken.

Op het eerste gezicht is er geen prozaïscher thema te bedenken: wie weet er nu poëzie te maken van iets alledaags als geld? Toch heeft Arnoud van Adrichem, die eerder de bundels *Vis* en *Een veelvoud ervan* schreef letterlijk een gouden uitgangspunt gekozen voor zijn jongste bundel.

Geld is namelijk niet alleen een alledaags verschijnsel, maar ook een interessant taboeonderwerp. Dat blijkt al uit het feit dat het niet gebruikelijk is om met vrienden of bekenden de hoogte van je salaris te delen. Om een of andere manier doen we dat niet.

Geld is een stuwende kracht, en toch is het maar moeilijk te zeggen wat het eigenlijk is. Ook Van Adrichem komt daarin overigens niet ver. Daarvoor hangt de bundel teveel aan de actualiteit en zijn historische veranderingen te weinig meegenomen in zijn dichtbundel.

Geld is een speels opgezette bundel met negen afdelingen, die titels als ‘Speculaties’, ‘Afschrijvingen’ en ‘Finale kwijting’ dragen. Naast deze verwijzingen naar economische termen is er nog een rode draad die door de bundel loopt, de ‘held’ van het verhaal, een zekere heer Rijkman, een bankbestuurder.

Je denkt daarbij natuurlijk meteen aan de bankier met dezelfde voornaam, die misschien wel meer dan welke bankier dan ook het symbool is geworden van het verloren vertrouwen in de banksector in Nederland. Dat telkens terugkomen op deze Rijkman (je kunt de naam natuurlijk ook lezen als ‘rijke man’) heeft iets ongemakkelijks. Van Adrichem buit het gegeven ook niet echt uit door deze figuur reliëf te verlenen.

Voor het overige treft Van Adrichem wel de juiste toon om de tragedie van gewone mensen die verliezen leden in de crisis, te verwoorden: ‘Gêne gedijt het best / op een koele droge donkere plek. / In duizenden voortuinen / liggen polissen en kredieten te roesten / als achtergelaten fietsen.’

Van Adrichems metaforen zijn even raak als alledaags, zijn toon is eerder ironisch dan cynisch.

Misschien is de grootste kwaliteit van deze bundel wel dat je ervan bewust wordt hoe groot het thema geld is geworden – in de woorden van Van Adrichem: ‘Alle mensen ruiken naar rente. Kapitaal slaapt nooit. / Daar tiert welig de winstvoet, hij verbastert ’s nachts / als u ligt te luisteren naar het gezoem van de koelkast. [...] / Geld verandert een kamer.’

In: *Friesch Dagblad*, 8 augustus 2015